

Metody pomiarów charakterystyk wnętrza

TECHNIKA NAGŁAŚNIANIA

KATEDRA SYSTEMÓW MULTIMEDIALNYCH

MGR INŻ. WANDA LUDWIKOWSKA

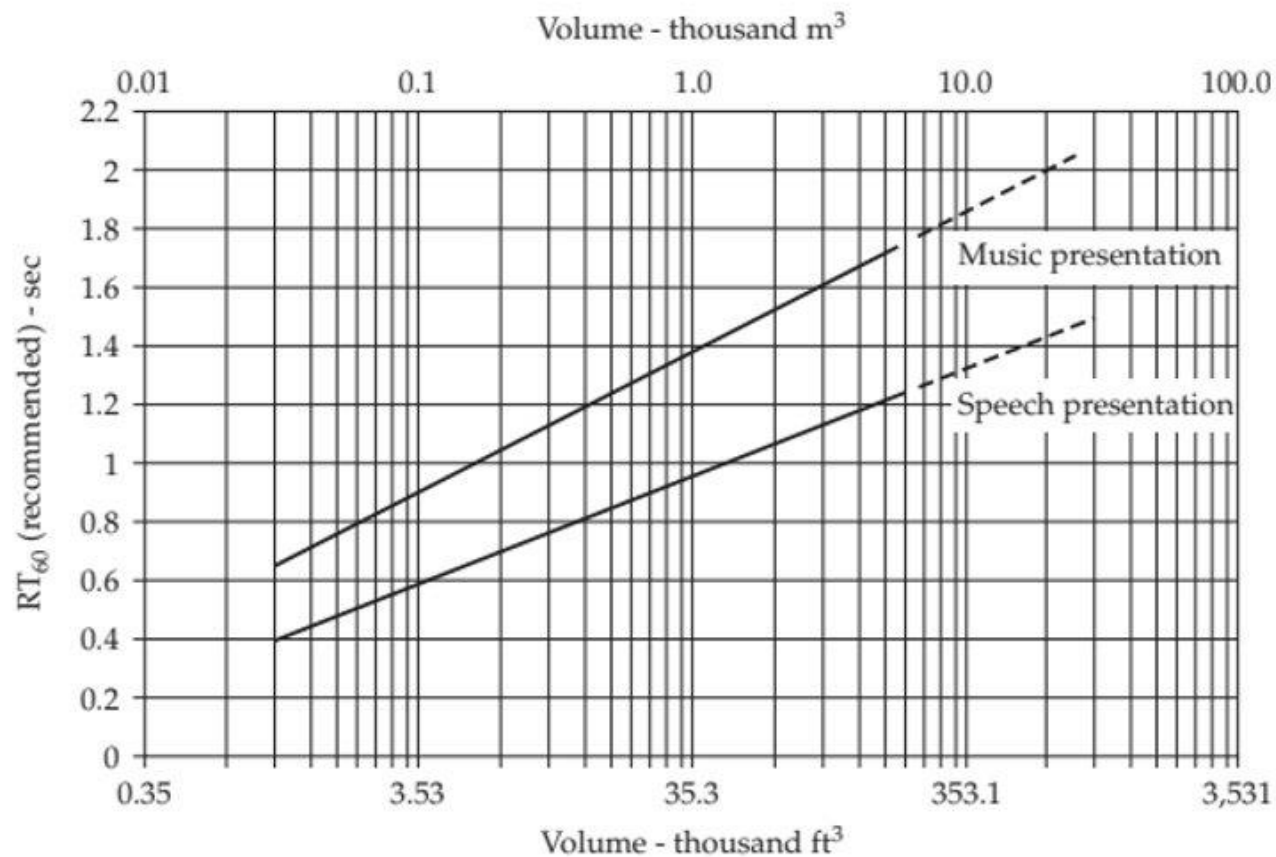
Plan prezentacji:

1. Podstawowe zagadnienia
2. Czas pogłosu - przypomnienie i zależności
3. Współczynnik pochłaniania dźwięku
4. Parametry akustyczne i ich powiązania
5. Norma PN-EN ISO 3382
6. Norma PN-EN IEC 60268-16
7. Case study

Podstawowe zagadnienia

Czyli co warto wiedzieć
przed pomiarami akustycznymi

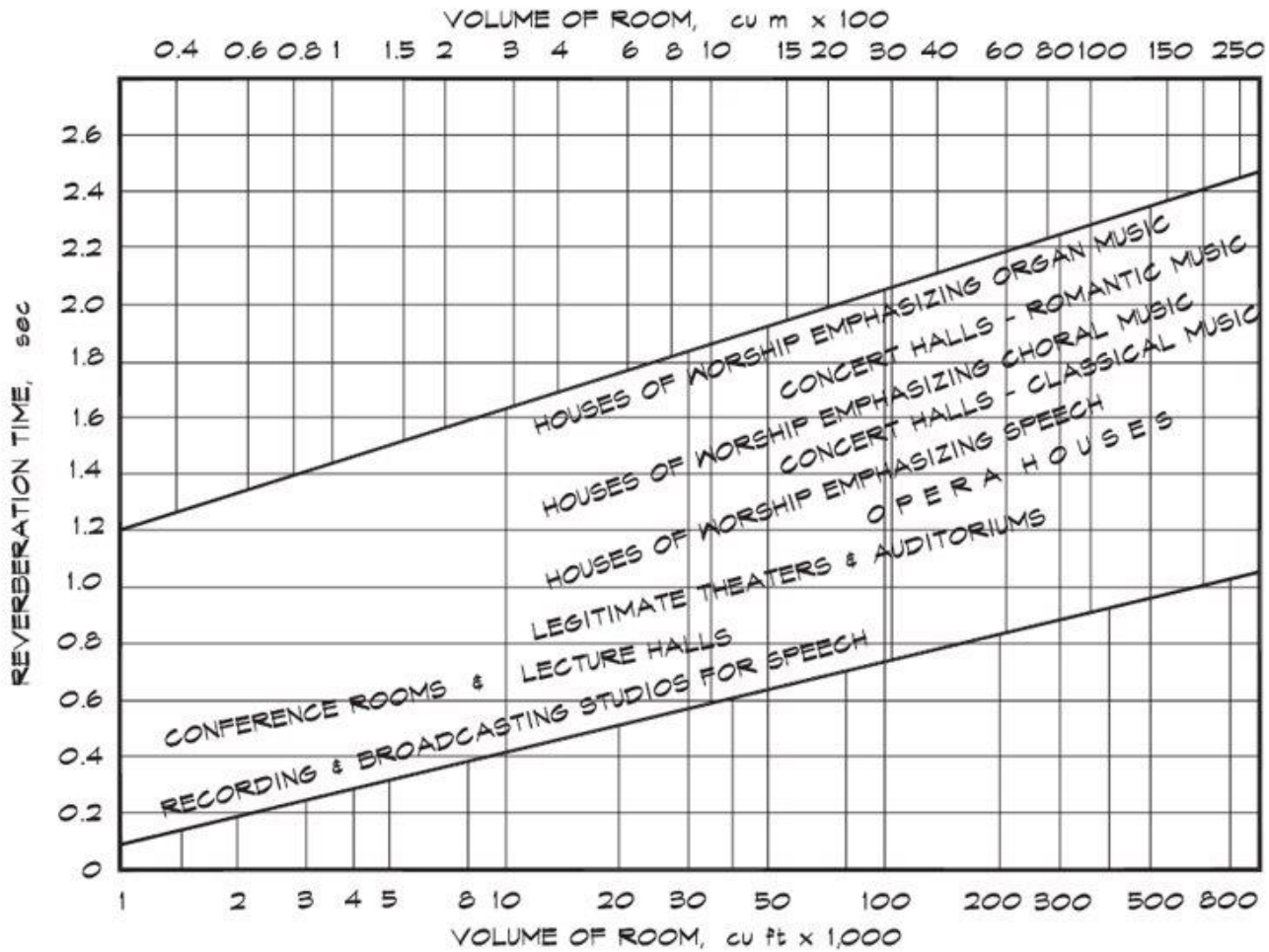
- rodzaje parametrów akustycznych:
  - podział na obiektywne i subiektywne,
  - jak są ze sobą powiązane,
  - w jaki sposób są obliczane,
  - co oznaczają uzyskane wyniki,
- krzywe izofoniczne i wrażliwość ludzkiego słuchu,
- krzywe korekcyjne (w szczególności A).

Czas pogłosu w zależności od objętości pomieszczenia

Czas pogłosu

- def.: czas potrzebny do obniżenia się ciśnienia akustycznego dźwięku o 60 dB od momentu wyłączenia dźwięku,
- mnogość wzorów ułatwiających obliczenie/oszacowanie czasu pogłosu,
- podstawowy parametr opisujący akustykę pomieszczenia.

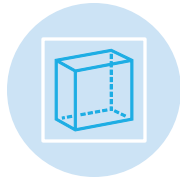
Czas pogłosu

Czas pogłosu w zależności od objętości różnego rodzaju pomieszczeń

Czas pogłosu

Czynniki na niego wpływające:

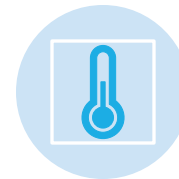
Wielkość i kształt
pomieszczenia

Elementy
wyposażenia wnętrza

Materiały
architektoniczne i
konstrukcyjne

Temperatura

Wilgotność

Obecność
słuchaczy/widzów

Współczynnik pochłaniania dźwięku

Jest to parametr opisujący właściwości dźwiękochłonne ciał fizycznych.
Współczynnik pochłaniania określany jest wzorem:

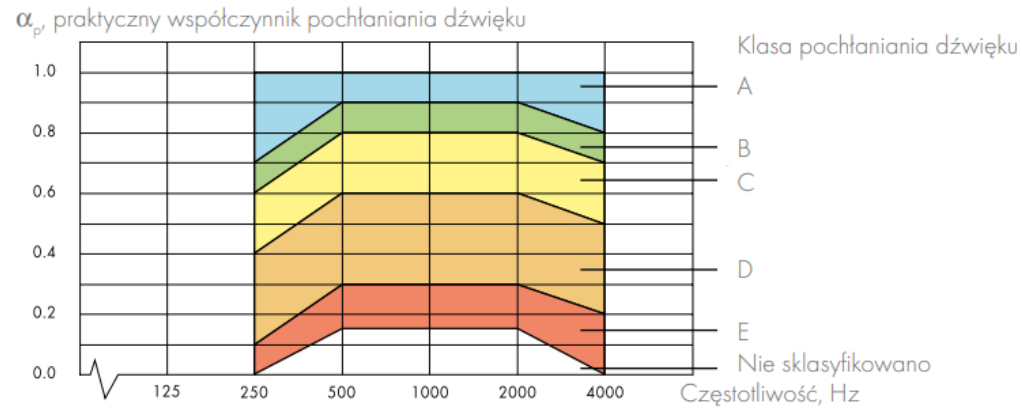
$$\alpha = E_{\text{poch}} / E_{\text{pad}},$$

gdzie: E_{poch} , E_{pad} – energia fali odpowiednio pochłoniętej i padającej w jednostce czasu.

Ilość pochłoniętej energii jest zależna od właściwości dźwiękochłonnych obiektu, na który pada fala dźwiękowa (struktury wierzchniej warstwy, faktury, grubości itp.) oraz od częstotliwości padającego dźwięku.

Współczynnik pochłaniania dźwięku

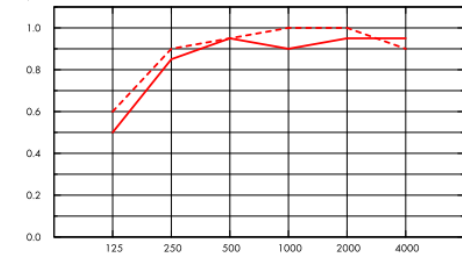
Klasy pochłaniania dźwięku A-E według normy EN ISO 11654.

Pochłanianie dźwięku:

Pomiary przeprowadzane zgodnie z EN ISO 354. Klasyfikacja zgodnie z EN ISO 11654.

α_p , Praktyczny współczynnik pochłaniania dźwięku

- Hygiene Performance A 20 mm, 200 mm o.d.s.
- - - Hygiene Performance A 40 mm, 200 mm o.d.s.
- o.d.s = c.w.k. = całkowita wysokość konstrukcyjna

d mm	c.w.k. mm	α_p , Praktyczny współczynnik pochłaniania dźwięku						α_w	Klasa pochłaniania dźwięku
		125 Hz	250 Hz	500 Hz	1000 Hz	2000 Hz	4000 Hz		
20	200	0.50	0.85	0.95	0.90	0.95	0.95	0.95	A
40	200	0.60	0.90	0.95	1.00	1.00	0.90	1.00	A

Parametry akustyczne i ich powiązania

Parametry liczone z:

- wartości ciśnienia akustycznego:
  - poziom ciśnienia akustycznego SPL,
  - siła dźwięku G,
  - klarowność mowy C_{50} ,
  - klarowność muzyki C_{80} ,
  - wyrazistość D_{50} ,
  - czas centralny T_S ,
- poziomu ciśnienia dźwięku:
  - czas pogłosu RT,
  - wczesny czas zaniku EDT,
- czasu pogłosu i poziomu sygnału do szumu:
  - współczynnik zrozumiałości mowy STI.

Norma PN-EN ISO 3382

„Akustyka – Pomiar parametrów akustycznych pomieszczeń”

- Część 1: Pomieszczenia specjalne
- Część 2: Czas pogłosu w zwyczajnych pomieszczeniach

Najważniejsze aspekty:

- sprzęt pomiarowy:
  - źródło - głośnik wszechkierunkowy,
  - odbiorniki – mikrofony wszechkierunkowe możliwie jak najmniejsze (najlepiej ok. 13 mm średnicy, dopuszczalne również typu ciśnieniowego/pola swobodnego o średnicy do 26 mm),
  - mikrofony powinny być przyłączone:
    - bezpośrednio do wzmacniacza, zestawu filtrów i systemu do wyświetlania krzywych zaniku lub do urządzeń analizujących, umożliwiających uzyskanie odpowiedzi impulsowych;
    - do urządzenia zapisującego w celu wykonania późniejszej analizy.
- ustawienie sprzętu w pomieszczeniu:
  - źródło w miejscu, z którego typowo rozchodzi się dźwięk, 1,5 m nad ziemią,
  - odbiorniki w miejscach, gdzie normalnie przebywają słuchacze i gdzie zmiany czasu pogłosu mogą być znaczące, 1,2 m nad ziemią imitując siedzących słuchaczy, minimum 1 m od najbliższej powierzchni.

Norma PN-EN ISO 3382

Najważniejsze aspekty:

- ustawienie sprzętu względem siebie:
  - źródło minimalnie 1,5 m od najbliższego odbiornika,
  - między odbiornikami minimum 2 m odległości.

Przygotowania przed pomiarami:

- stan zajętości pomieszczenia:
  - niezajęty,
  - studyjny,
  - zajęty.
- pomiar temperatury i wilgotności,
- wybór metody pomiarowej:
  - szumu przerywanego,
  - całkowania odpowiedzi impulsowej.

Po przeprowadzonych pomiarach należy upewnić się, że nie było zakłóceń negatywnie wpływających na ostatecznie uzyskane wyniki typu zmiany sygnału, echo, nieliniowe zakłócenia, raptowny lub zmienny hałas.

Norma PN-EN IEC 60268-16

„Urządzenia systemów elektroakustycznych - Część 16: Obiektywna ocena zrozumiałości mowy za pomocą wskaźnika transmisji mowy”

- Podział na metody bezpośrednie i pośrednie:
  - bezpośrednie - użycie modulowanego sygnału testowego, którego widmo powinno być podobne do standardowego widma mowy,
  - pośrednie - wykorzystująca odpowiedź impulsową do późniejszej analizy.
- Podział metod pomiarowych, które w zależności od badanego obiektu mogą skrócić czas pomiarów, a jednocześnie zapewnić wiarygodne wyniki końcowe, np. STIPA (ang. *Speech Transmission Index for Public Address Systems*).

Norma PN-EN IEC 60268-16

Najważniejsze aspekty (dla metody STIPA):

- sprzęt pomiarowy:
  - źródło - sztuczne usta lub imitujący je głośnik (wymagane odpowiednie wymiary),
  - odbiorniki – mikrofony wszechkierunkowe,
- ustawienie sprzętu w pomieszczeniu:
  - źródło w miejscu, z którego typowo rozchodzi się dźwięk,
  - odbiorniki w miejscach, gdzie normalnie przebywają słuchacze i gdzie zmiany czasu pogłosu mogą być znaczące, 1,2 m nad ziemią imitując siedzących słuchaczy.
- wymagania podczas pomiarów:
  - sygnał testowy wynosi co najmniej 60 dBA lub jest dobrany dla danego obiektu,
  - należy wykonać minimalnie 2 pomiary w jednym miejscu ze względu na ograniczone pasmo oraz losowość sygnału testowego.

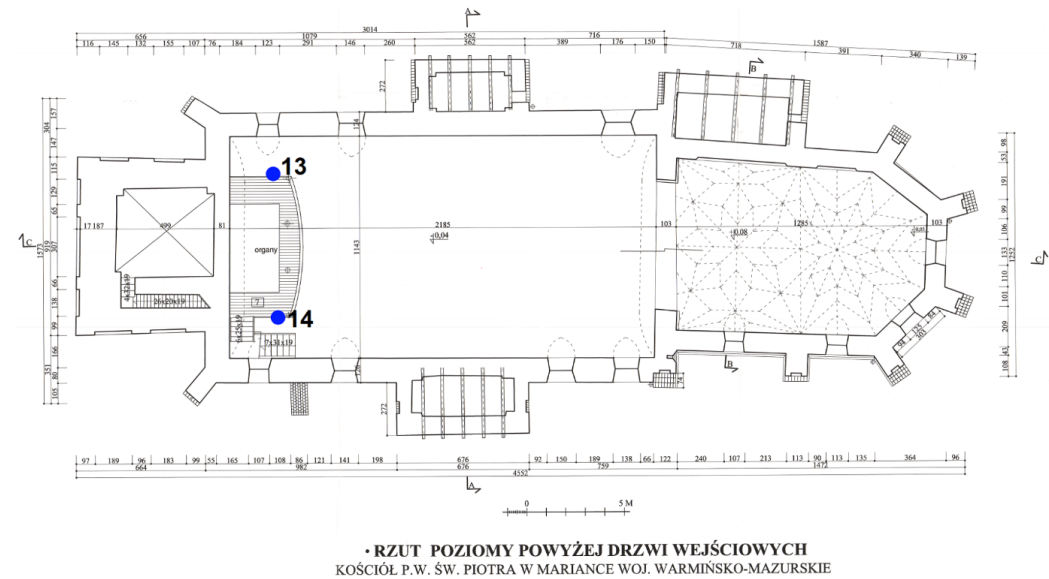
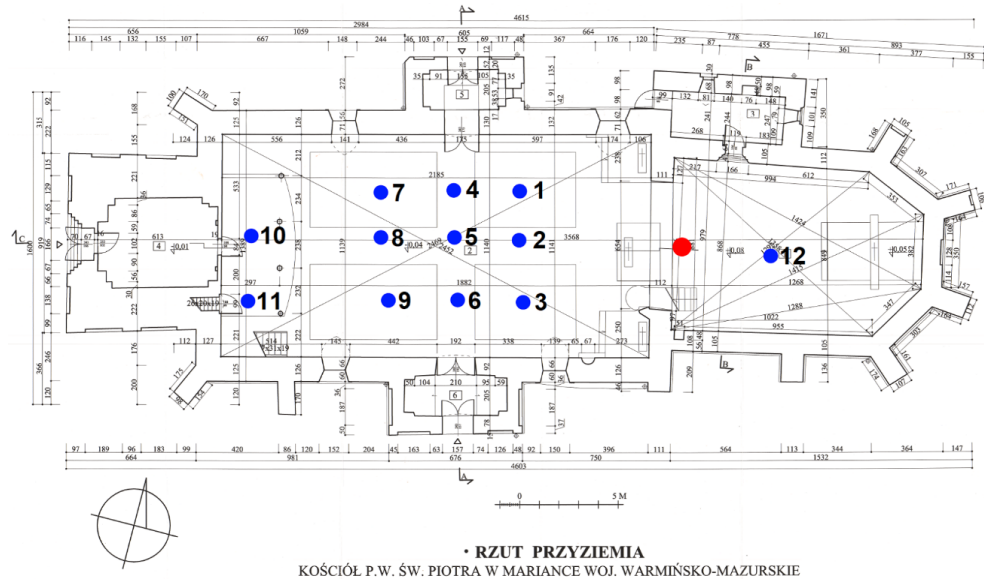
Case study

POMIARY W KOŚCIELE PW. ŚW. PIOTRA I PAWŁA W MARIANCE

Case study

Umiejscowienie źródła (czerwone koło) i odbiorników (niebieskie koła)

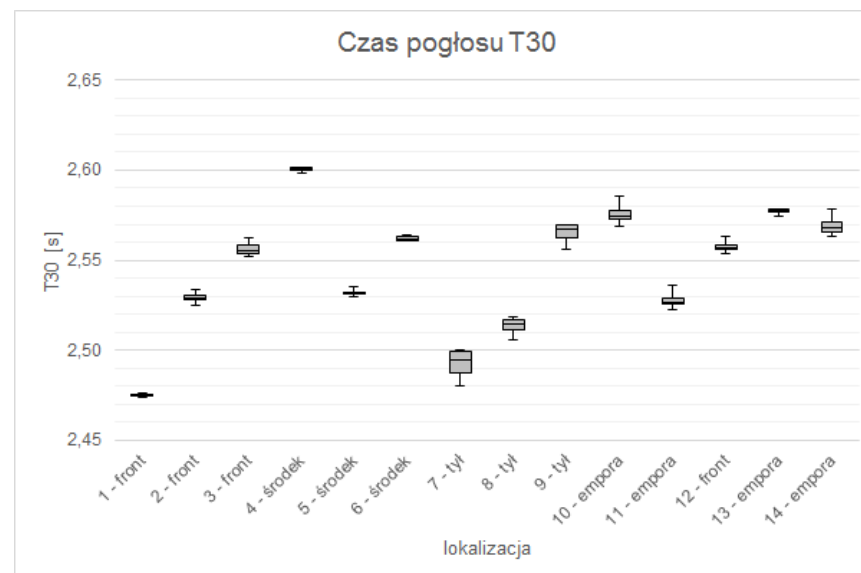
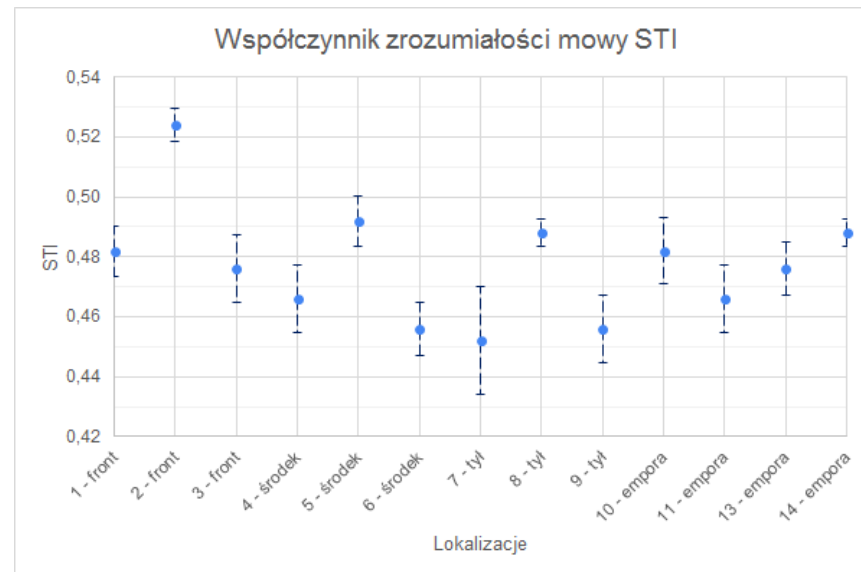
Case study

Rozmieszczenie sprzętu podczas badań

Case study

Uzyskane wyniki pomiarowe

Wybrana bibliografia:

---

1. Barron M.: *Auditorium Acoustics and Architectural Design*, 2nd Edition, Taylor & Francis, 2009.
2. Beranek. L.: *Concert Halls and Opera Houses: Music, Acoustics, and Architecture*, 2nd Edition, Springer, 2004.
3. Cox T.J., D'Antonio P.: *Acoustics Absorbers and Diffusers: Theory, Design and Application*, Taylor & Francis, 2004.
4. Ecophon: *Ecophon Hygiene™*, https://www.ecophon.com/globalassets/media/pdf-and-documents/pl/broszury/pl_2019-hygiene-system.pdf.
5. Ecophon: *Karta produktu Ecophon Hygiene Performance A*, <https://www.ecophon.com/api/product/download?id=72371cf6-d513-4e9e-87d7-0bbc7facf127&href=/ecophon/artifact/72371cf6-d513-4e9e-87d7-0bbc7facf127?updated=2022-03-29%2006:58:57.961833Z&fileName=Hygiene%20Performance%20A-PRODUCT-PL.pdf&fileType=.pdf&currentLanguage=pl&comingFromProductPage=true>.
6. Everest F.A., Pohlmann K.C.: *Master Handbook of Acoustics*, 5th Edition, The McGraw-Hill Companies, 2009.
7. Kahn D.W.: *How Room Acoustics Design of Worship Spaces Is Shaped by Worship Styles and Priorities*, *Acoustics Today*, Volume 17, Issue 3, Fall 2021.
8. Long M.: *Architectural Acoustics*, 1st Edition, Academic Press, 2005.
9. PN-EN ISO 3382-1:2009 – Akustyka – Pomiar parametrów akustycznych pomieszczeń. Część 1: Pomieszczenia specjalne, 2009.
10. PN-EN ISO 3382-1:2010 – Akustyka – Pomiar parametrów akustycznych pomieszczeń. Część 1: Czas pogłosu w zwyczajnych pomieszczeniach, 2010.
11. PN-EN IEC 60268-16:2011 - Urządzenia systemów elektroakustycznych - Część 16: Obiektywna ocena zrozumiałości mowy za pomocą wskaźnika transmisji mowy, 2011.
12. Rossing T.D.: *Springer Handbook of Acoustics*, 2nd Edition, Springer, 2014.